

Norges Indskrifter med de ældre Runer.

Udgivne for

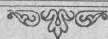
Det Norske Historiske Kildeskriftfond.

3die Bind.

Ved

Magnus Olsen.

3die Hefte,
Slutningshefte.

Christiania.

I Hovedkommission hos Jacob Dybwad.

A. W. Brøgers Bogtrykkeri A/S.

1924.

36. Bjørnerud.

(Bd. I S. 428—430. II S. 571.)

S. 428. Under »Literatur« kunde have været nævnt, at Bjørnerud-Brakteaten findes anført hos Stephens, Run. Mon. IV (1901) S. 71.

S. 429 f. (571) alu. Th. von Grienberger (Göttingische gelehrte Anzeigen 1916 Nr. 2 S. 137—140, jfr. 1908 Nr. 5 S. 406) udvikler nærmere sin Opfatning af dette Ords Dannelse, Betydning og grammatiske Form i Brakteat- og Sten-Indskrifter (Aarstad, Elgesem): »Ich bin nunmehr der Ansicht, dass urnord. *alu* die Grundlage des an., aisl. Adj. *elskr* »liebend« sei, das schon Kluge, Nom. Stamm. § 211, als germ. *iska*-Ableitung angesehen hat. Da germ. *-iska* wie lat. *-ico* wirkt, werden wir *el-skr* »liebend« zu **al-* wie lat. *am-icus* »freundlich gesinnt, geneigt« zu *ām-o*, *ām-or* in Parallele setzen und für das fem. urnord. *alu* die Bedeutung »amor« erschliessen dürfen. In den Inschriften wird es sich zumeist empfehlen nicht Nominativ sondern instrumentalen Dativ **alū* anzunehmen, der demnach »ex amore« oder »amoris causa« übersetzt werden kann. Das stimmt für die Bracteaten, das für den Ring von Körlin, das ist schliesslich auch auf einem Grabhügel als Motiv der Errichtung in Ordnung. Die Bracteateinschrift von Maglemose [Brakt. 55] *Ho. R Aihek þat alu* (korr. aus *all*) . . . ergibt dann den gerundeten Sinn » . . . possideo hoc ex amore (datum)«. »Paa lignende Maade opfatter v. Grienberger *laþu* og *salu* (Brakt. 20) som Dativer, henholdsvis **laþū*, omtrent »cum invitatione« eller »invitationis causa«, og **salū* »traditionis, delegationis causa« (jfr. oldhøitysk *sala* f. »traditio, delegatio« og Sammensætningen *salaman*, som formelt staar nær oldn. *splumaðr*). Paa Kinneved-Stenens *aluh* gaar han dog ikke ind. — S. Feist, Zeitschrift für deutsche Philologie XLVII, 1916, S. 8 f. omtaler *alu* som et Trylleord af ukjendt Oprindelse: »Was seine ursprüngliche bedeutung war und ob wir darin nicht die anfangsbuchstaben dreier worte zu erblicken haben, muss . . . unentschieden bleiben«. For Trylleordets Omtydning i *þrúnar* (»Øl-Runer«), oprindeligt »*alu*-Runer«, redegjør han i Arkiv f. nord. filol. XXXV, 1919, S. 280 f. — I. Lindquist, Galdrar (Göteborg 1923) S. 74 forklarer *alu* som Præs. 1. Pers. sg. af Verbet *ala*: »*alu* (= isl. *el ek*, om en man)«, idet han antyder real Sammenhæng med *manrúnar* og *manvélar*. — Noreen, som i Altisl. Gramm.³ (1903) over-

satte **alu** ved »Gedeihen«, gjengiver dette nu (4de Udg., 1923) ved »Schutzmittel«, »Amulett«.

S. 430 L. 12 ff. Bjørnerud-Brakteaten er ifølge Schetelig (Bd. III S. 55 f.) fra »anden halvdel av 5te aarh.« Schetelig berigtiger Udtalelsen Bd. II S. 428, at der paa Brakteaten er fremstillet »et menneskeligt Hoved over et firføddet Dyr«.